

LİŖVİSTİK TƏHLİLİN KONSEPTUAL MƏSƏLƏLƏRİ

Giriş. Yazı, dili yaşadan vasitə, xalqın milli maddi-mənəvi sərəvətidir. Yazı eyni zamanda xalqın, cəmiyyətin düşüncə tərzini, təfəkkür səviyyəsini özündə əks etdirən, irsən nəsilənd-nəslə ötürən tarixi hadisədir. Yazının yaranması mədəni inkişaf səviyyəsinin göstəricisidir. Digər tərəfdən isə yazı işarələr sistemidir. Yazı fikrin düşüncənin şifrələnməsi, maddi şəkildə realizə edilməsidir. Bu mənada, yazı dilin kommunikasiya fəaliyyətini yeni maddi formada və qalıcı şəkildə davam etdirir.

Tarixin bütün mərhələlərində ta qədim mixi, şumer yazılarında başlayaraq yazıların, əlifbaların öyrənilməsi, oxunması, bu işdə göstərilən bütün cəhdlər dünyanın, insanlığın, insan düşüncəsinin tarixi inkişafının öyrənilməsinə yönəldilmiş şüurlu bir işdir. Bu işin əsas prinsipi keçmişə bilmək, bugünü araşdırmaq və gələcəyə ötürməkdir.

“Yazılı abidə” özündə yazı və abidə konseptlərini birləşdirir. Cəmiyyətin müəyyən inkişaf mərhələsində yaranan yazılı abidələr fərqli tələbatlardan meydana gəlir və sosial, psixoloji, linqvistik faktorları özündə birləşdirir. Yazı, ilkin mərhələdə özünü ifadə etmə kimi zehni-mənəvi tələbatdan yaranır, daha sonra məkan və zaman arasında ideya və fikri çatdırma, təqdim etmə, yaddaşa ötürmə kimi kommunikasiya - ünsiyyət funksiyasını yerinə yetirir.

İnsan cəmiyyətinin müəyyən tarixi mərhələsində düşüncənin ifadə forması və dilin inkişaf səviyyəsinə əks etdirən ədəbi nümunələr meydana gəlir. Yaranma səbəbindən asılı olaraq hər bir yazılı abidə mövzu-məzmun çeşidi və ifadə sistemi ilə seçilir. Konkret dövrdə yaşayan xalqın dünyagörüşü, həyat tərzini, özünü ifadə və təqdim etmə bacarığı, mövcud cəmiyyətdəki qarşılıqlı münasibətlər, məişət münasibətləri, konkret dövrün psixologiyası və s. dil faktları, yazılı nümunələrdə öz əksini tapır. Bu cəhətdən də yazılı abidələr müxtəlif üslubi səciyyəyə daşıyır; bədii, elmi, rəsmi-epistolary məzmunla yüklənir. Bütün yazılı abidələr filoloji tədqiqatə cəlb oluna bilər.

Hər bir dil abidasinin, yazılı mətnlərin tədqiqi bir neçə cəhətdən əhəmiyyət daşıyır: 1. Yazı mədəniyyətinin yaranma tarixinin öyrənilməsi baxımından; 2. Danışıq dilinin işarələr sistemi kimi formalaşması baxımından; 3. Yarandığı dövrün informasiya mənbəyi kimi; 4. Yarandığı dövrün düşüncə tərzinin ifadə sistemi kimi; 5. Dilin inkişaf tarixini öyrədən mənbə kimi. Bu mənada, yazılı abidələr, mətnlərin öyrənilməsi istiqamətində apanılan hər növ tədqiqat işi düşüncə və mədəni inkişaf tarixi aspektindən xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Müxtəlif mərhələlərdə yazıya alınmış abidələrin dil materiallarını tədqiq edən elm sahələrindən biri “Mətnşünaslıq” və onun bir qolu olan “Linqvistik mətnşünaslıq”dır. Linqvistik mətnşünaslıq tədqiqat obyektini zəngin, əhatə dairəsi genişdir. Buraya ədəbi-bədii abidələr, dini kitablar, təbiətə, təbabətə aid əsərlər, tarixi mahiyyət daşıyan rəsmi sənədlər, məktublar, qeydlər və s. daxildir. Yazılı hər bir nümunə xalqın mədəniyyət xəzinəsidir. Tarixin ayrı-ayrı dövrlərində mövcud olan düşüncə tərzini, elmi, fəlsəfi fikirləri, milli mədəniyyət yazılı mətnlərdə realizə olunaraq qorunub saxlanmışdır. Yazının tarixi milli düşüncənin, milli mədəniyyətin və nitqin tarixi deməkdir.

Yazılı mətnlərin dil faktlarının sistemli araşdırılması dilin struktur - forma tərəfi ilə birlikdə onun inkişaf tarixini, sosial mahiyyətini, ifadə sisteminin semantik tutumunu, koqnitiv funksionallığını öyrənməyə yardımçı olur, dil və düşüncə, nitq və təfəkkür istiqamətində tədqiqatlar üçün zəngin materiallar verir. Dilin ifadə formalarının zənginliyi, təfəkkür tərzinin əhatəliliyi, dünyagörüşün genişliyi və düşüncənin zənginliyinə əlvanlığına dəlalət edir.

Dil özlüyündə sükunət halında olan potensial enerji, mənbə, nitq isə o mənbəni fikir titrəyişləri, səs dalğaları ilə hərəkətə gətirən, aşkara çıxaran dinamik hadisədir. Dərketmə və təfəkkür prosesi dil və nitq vasitəsilə reallaşır, daxili və səsli nitq şəklində təzahür edir. Mövcud yazılı dil nümunələri ağıl və idrak səviyyəsində qavranılan obyektiv varlığın, subyektiv analiz-təhlil prosesindən keçərək nitq şəklində maddiləşməsidir. Bu cəhətdən obrazlı düşüncəni ifadə edən bədii əsərlər yazılı nümunələr içərisində özünəməxsusluğu ilə seçilir və xüsusi bir lay təşkil edir.

Bədii düşüncə və dil. Bədii əsər obyektiv reallığın insan zehniində - düşüncəsində obrazlı proyeksiyası və bu reallığa subyektiv baxışın, ekspressiv münasibətin bədii inkişafı, dil faktlarında təzahürüdür. Hər bir ədəbi-bədii əsər təqdim edilən ideya məzmun və dil aspektləri ilə bərabər, yazıcının, sənətkarın daxili nitqinin, fərdi dünyagörüşünün ifadəçisi, onun müşahidə və analitik təfəkkürünün məhsuludur.

Ədəbi-bədii əsərlər insana, dünyaya, ümumilikdə həyata müxtəlif və fərqli rəqurslardan baxışdır. Burada ən dərin hissələr, emosional-ekspressiv yaşantılar, bəşəri fikir, ideyalar, həyatın çoxrəngli hadisələri bədiiilikə donu geyinir. Dünyanın intellekt obrazlarının bədii formada təqdimi vahid verbal - vizual - vokal dərketmə proseslərinə xidmət edir, hiss, ağıl və ruh səviyyələrində qavramanı təmin edir. Hisslə qavrama səsələrin uyarılı titrəyiş-vibrasiyalarının mənə çalarının emosional duyumu yaratması ilə müşahidə olunur. Ağılla dərketilməyə semantik yükün anlaşılmasına, idrak səviyyəsində qavramaya yol açır, analiz və sintez prosesini intensivləşdirir. Ruh səviyyəsində həqiqətlər, gerçəklər, səbəblər, nəticələr, bir sözlə, istisnasız dərketmə yaranır (3, 78). Filosoq, psixoloq və dilçi alim V. Humbolt deyirdi ki, “Dil ölü məhsul kimi yox, yaradıcı proses kimi nəzərdən keçirilməlidir... Əsas mahiyyəti baxımından dil həm stabil, həm də daima dəyişəndir... Dil fəaliyyətin məhsulu yox, fəaliyyətin özüdür... dil daima yenilənən, tələffüz edilən səsləri mənə ifadə etməyə yönəldən ruhi fəaliyyətdir” (1, 31). O, intellekt fəaliyyətini tamamilə ruhi hesab edirdi (1, 32). Hissi qavramanı duyğu yaradır, ağılla qavrama mənanı anladır, realıqla üzləşdirir, ruhla qavrama bütöyü, tamı yaşadır. Ruhla qavrama dedikdə idrak prosesi nəzərdə tutulur. Müxtəlif hadisə, obraz əşya və s. gerçəklik elementlərinin zahiri və batini aspektləri sənətkar yaradıcılığında keçidlər halında cəmlənir, intellekt kodları silsiləsi

yaradır, mədəni, tarixi siyasi, milli-məişət, təbiət və hadisələr, fərdi və ictimai psixologiya mənə və forma vəhdəti çərçivəsində, bədii dil müstəvisində reallaşır. Həyatın müxtəlif tərəfləri, rəngləri, təzadları, bir sözlə dünya, insan və həyat obraz və hadisələr qalereyasında canlandırılır.

Bu mənada bədii mətnlərin dilin inkişaf yolunu və düşüncənin inkişaf xəttini özündə əks etdirir. Dil və düşüncə tarixi bədii mətnlərdə öz izini qoruyub saxlayır.

Hər bir əsər yaradıcılıq dövrün tələblərinə cavab verir, yaşanan zaman kəsiyinin həyat və düşüncə tərzini əks etdirir. İctimai quruluş və onun ideoloji əsasları haqqında məlumatlar ədəbi-bədii nümunələrdə müxtəlif vasitə və yollarla aydınlaşır, süjet xətti, hadisə - obrazlar silsiləsi, dil və ifadə tərzini ifadə təqdim olunur. Bu isə zamanın, cəmiyyətin, xalqın və millətin, fərdlərin həyat və düşüncə tərzini ümumiləşdirən psixoloji mənzərə, təmiz yazıdır. Bədii əsər məzmun və forması, yarandığı dövrün xüsusiyyətləri və sənətkarın dünyagörüşü, ifadə tərzinin təqdimindən ibarət yaradıcılıq sistemidir: azərbaycandilli ilk yazılı abidə olan “Dədə Qorqud kitabı” bu gün bizə oğuz elinin tarixini, Azərbaycan türkünün məişəti, həyatı haqqında biliklər təqdim edir. Mifik dünyagörüş, igid, ar anlayışları, təbiətə əhəng, tarın-insan münasibətləri və nə qədər dərin konseptual məsələləri əks etdirir. Orta çağların, XIII-XVI əsrlərin ədəbi nümunələrinin kompozitə çox hissəsi təsəvvüf fəlsəfəsinin bədii təqdimidir. XVII-XVIII əsr Azərbaycan bədii nümunələrinin əsas hissəsi isə real həyatın, maddi dünya düşüncəsinin obrazlı ifadəsidir. XIX əsr ictimai hadisələr fonunda dəyişən həyat tərzini, ictimai mühit bədii dilə sətirənə gətirir.

Deməli, bədii dil nümunələri fərdi yaradıcılıq məhsulu olsa belə, ictimai-dövr sənətkar-dil məsələlərini özündə birləşdirərək ümuminin, bütöyün geniş spektrdə tam mənzərəsini yaradır, fərdi və ümumi düşüncənin müxtəlif cəhətlərdən göstəricisinə çevrilir.

Qrammatologiya: səs, hərf, mənə. Yazılı abidələrin tədqiqi ilə bağlı olan elm sahələrindən biri Qrammatologiyadır. Qrammatologiya - yunan sözü olub qramma, qrammos hərf, yazı və loqiya-elm, yazı haqqında elm deməkdir. Qrammatologiya dilçiliklə bir vaxtda yaranmış və inkişaf etmişdir. Onun fəlsəfi əsasları XVIII əsrdən J.J. Russonun yaradıcılığı ilə bağlı olmuşdur. Bu fənnin əsas nəzəriyyəsi fransız filosofu Jak Derrida tərəfindən işlənmişdir. Onun fikrinə görə, qədim filosofların Aristotelin, Platonun və digərlərinin də əsərlərində qrammatologiya məsələlərinə rast gəlinir. Qrammatologiyanın elmi, nəzəri, fəlsəfi əsasları J. Derridanın “Qrammatologiya haqqında” adlı əsərində təqdim olunur. O, işarələr sistemi, onun metafizik keyfiyyəti, “yazı haqqında yazı” kimi məsələlərə toxunaraq qeyd edir ki, bizim üçün əsas işarə nitqdir, yazı isə işarənin işarəsi, ikinci işarədir. Müəllif əsərin ikinci hissəsini “Russo epoxası” adlandırır. Russonun fikirlərini təhlil edir, geniş məlumat verir (2).

Bu elm sahəsi hərf ilə danışıq səsi arasındakı münasibəti araşdırır. Qrammatologiyaya müxtəlif yönəldən yanaşmalar var. Onu yazını öyrədən dilçilik sahəsi adlandırılır. Ümumi qəbul edilən fikir bundan ibarətdir ki, Qrammatologiya dilçiliyin ədəbi sahələrindən biri olaraq hərflərlə danışıq səslərinin münasibətini öyrənir və müəyyənləşdirir. Eyni zamanda Qrammatologiya yazının tarixi və ümumi nəzəriyyəsinə öyrənən dilçilik fənnidir. Bununla yanaşı bu fənn həm də yazının yayılma arealını, struktur-formasını, yazı dilinin şifahi dildən fərqlənən mənə və ifadə xüsusiyyətlərini, söz və ifadə quruluşunu, yazı işarələrinin yaranma tarixini də öyrənir. Hansı aspektdən yanaşılmasından asılı olmayaraq Qrammatologiyanın əhatə dairəsi genişdir. Bütövlükdə o, yazı dili mədəniyyətini, onun tarixini və cəmiyyətin inkişafında rolunu müxtəlif yönəldən araşdırır. Qrammatologiya səs və hərf, hərf və yazı məsələlərinə daha əhatəli həm fəlsəfi, həm də qrammatik mövqedən yanaşaraq tədqiq edir. Bu mənada, qrammatologiya iki tədqiqat istiqamətini-dilçilik və fəlsəfəni özündə birləşdirir (2).

Səs və mənə əlaqəsi elmi nəzəri ədəbiyyatlarda müxtəlif səviyələrdə tədqiq olunur. Məsələnin mahiyyətində səsənd cümləyə qədər dil materiallarının insan psixologiyası ilə əlaqəsinin daha dərin səviyyədə tədqiqi durur. Bu əlaqənin ilkin elementi danışıq səsləridir. Bütün dil vahidləri, o cümlədən də danışıq səslərinin nitq prosesində funksiyası çox genişdir. Hər bir səs nitq hadisəsinin içərisində təmiz hissəsinə, fikrin enerji vibrasiyasının tərkibinə daxildir. Məsələn, *a* saitinin tələffüzü zamanı sanki bir genişlik yaranır. Bu səsi nəfəs kəsilmədən uzun tələffüz etmək mümkündür. A həyret təəccüb hissi də yaradır. Bu ona nida funksiyası verir. Fonetikada sait və samit səslər əsasən danışıq üzvlərinin roluna və yerinə görə qruplaşdırılır. Tələffüz prosesində yaranan mənə çalan, emosional və ekspressiv təsir hər zaman arxa planda qalır. O, ö, u, ü saitlərinin tələffüzündə danışıq üzvləri əsasən oxşar fəaliyyətdədir. Bu səslər tələffüz üzvlərinə görə nə qədər bir qrupda birləşsə də, onların hər birinin emosional-ekspressivlik çalarında fərqlilik özünü göstərir. *U* səsini tələffüz edərkən hava selinin bir boşluqda uzanması və genişlənməsi müşahidə olunur. *Ü*-nün tələffüzündə isə sanki bir sərhəd yaranır, hava selində sıxılma və incəlmə baş verir. **Ulu, uzun** sözləndəki böyüklük və uzunluq bu səs titrəyişinin təsiri ilə intensivləşir. **Üfüq, üzüük** sözlərinin cizgi xətt assosiasiyası *ü* səsini tələffüzü zamanı hava selinin hüdudlanması ilə müəyyənləşir. Burada üzüük sözünün əvvəlində qədim dövrlərdən *ü* səsini olmasına nəzər salsaq, cizginin kiçilməsini müşahidə etmiş olarıq. Belə bir faktla da tez-tez rastlaşırıq. Ünsiyyət zamanı biri *oy* səs birləşməsinə tələffüz etdikdə “Sənə nə oldu?” sualı verilir. **İy** səs birləşməsi tələffüz olunursa, narazılıq, etiraz mənasını ifadə edir, ax səs birləşməsi hədə, bir az da etiraz ifadə edir. **Au** səs birləşməsi *ax* tənzim və bəzi başqa məqamlarda istifadə olunur. Bunlar təbii ki təsadüfi mahiyyət daşıyır. Daha dərin qatlarda tədqiqat tələb edir (3, 78-79).

Sait səslərdən fərqli olaraq samit səslərin tələffüzü zamanı dil, diş və dodaqların iştirakı, başqa sözlə hava axının qarşısında müxtəlif tipli maneələr səslənməyə təsir edir, səs dalğalarının tezliyini tənzimləyir, mənə assosiativliyi yaratmasına səbəb olur. Səslərin yaradığı mənə sait və samit kombinasiyalarında dəyişir. Bu faktların nəzərə alınması bədii mətnlərin fonetik cəhətdən təhlilində yeni istiqamət verir, tədqiqatın dəqiqliyini artırır.

Belə yanaşma və təhlil üsulu vacib faktor kimi leksik və qrammatik dil qatlarının da təhlil imkanlarını genişləndirir.

Fəlsəfi fikrin dil aspekti. Linqvistik təhlil prosesində mətnlər üzərində aparılan tədqiqat işi təsviri dilçilik aspekti ilə məhdudlaşır, daha geniş təhlil sahəsini əhatə edir: fəlsəfi düşüncənin açılmasında dil faktlarının funksionallığının araşdırılmasında; koqnitiv dilçilik istiqamətlərində tədqiqatlarda; dilin konsept sisteminin öyrənilməsi və tədqiqatında mühüm rol oynayır; linqvistik və fəlsəfi aspektlərin nəzərə alınmasını tələb edir. Fəlsəfə dünyanı dərk etmə, anlama cəhdi, başqa sözlə, insanın idrak yolçuluğudur. İnsan yaranandan dünya onun üçün sirli, bilinməz bir aləm olmuş, insan isə bu aləmi öyrənməyə, anlamağa cəhd etmişdir. Dünyanın dərk edilməsi silsiləvi, daimi bir prosesdir. İnsan dünyanı ilkin hissələrlə, duyğu üzvləri ilə qəbul edir, sonra anlamağa, öyrənməyə cəhd göstərir, beləliklə, idrak prosesinə keçid başlayır. Bu şəkildə qəlb (hiss)-ağıl-idrak istiqamətində dairəvi hərəkət yaranır, sonra isə dil müstəvisinə keçir, yazılı nümunələr şəklində formalaşır. Ümumilikdə düşüncə-anlama-verballaşma spontan prosesdir.

Filologiya araşdırma müstəvisində bədii nümunələr dil və məzmun baxımından təhlil edilərkən fəlsəfi, lirik və realist əsərlər kimi qruplaşdırılır. Məsələn: orta əsrlər Azərbaycan və türk poeziya nümunələri təsəvvüf fəlsəvi düşüncəsi əsasında formalaşmışdır. Fəlsəfi düşüncənin, xüsusilə təsəvvüf dünyagörüşünün ədəbi-bədii nümunələrdə əksi zaman-zaman aktiv və passiv formada olmuş, fərdi yaradıcılıq üslubu və ictimai-siyasi mühitin təsiri altında dəyişmişdir. Bu aspektdən yanaşdıqda XIII-XVI və XVII-XVIII əsr bədii nümunələri məzmun və dil cəhətdən fərqlənir. Lakin kəskin sərhəd qoymaq öztinü tam doğrulmur, xüsusilə klassiklərin yaradıcılığında. Bədii nümunələrin belə bölgüsünə linqvistik təhlil prosesində daha ciddi və elmi yanaşma tələb olunur. Çox zaman realist məzmun, adi işlək leksika, ənənəvi dil faktları elmi-fəlsəfi məlumatların, xüsusilə təsəvvüf dünyagörüşünün tezislərinin bədii formasını əks etdirir. Onlara bələd olmadan dil faktlarının tarixi semantik inkişafını, koqnitiv mahiyyətini, eləcə də əsərin yazılma səbəbini, ötürülən informasiyanın məna tutumunu müəyyənləşdirmək çətin olur. Fəlsəfə və realizm bir-birini inkar etmir. Sadəcə, fəlsəfi düşüncə real həyatdan dərk etməyə, irrasional düşüncəyə istiqamətlənir. Realist düşüncə isə həyata maddi dünya çərçivəsində, rəsonal düşüncə tərzii ilə yanaşır.

Nəticə. Deməli, yazılı abidələrin təsviri dilçilik aspektindən, fonetik, leksik və qrammatik dil faktlarının müəyyənləşdirilməsi tam təhlil deyil, linqvistik təhlilin ilkin mərhələsidir. Hər bir dil vahidinin struktur-forması ilə təqdim edilən mənanın, fikrin çatdırılmasında rolu, yeri, mahiyyəti araşdırılaraq üslubi səciyyəsi aydınlaşdırıldığı zaman tədqiqat bütüvləşir. Bu mənada, "Linqvistik mənsəşləşmə" və onun bir hissəsi olan "Bədii mətnin linqvistik təhlili" dilçilikdə dilin forma və məzmun probleminin həllində mühüm yeri olan sahələrdən biri, təsviri qrammatika ilə dilin fəlsəfəsinin birləşmə nöqtəsidir.

Bu sahə dilə bütöv sistem kimi yanaşır, bütün dil faktlarını bir tədqiqat müstəvisində birləşdirərək dilin strukturunu və düşüncənin ifadə tərzini daha sistemli şəkildə araşdırır. Dilin daxili quruluşu ilə koqnitiv, kommunikativ, pragmatik rolunu vəhdətdə öyrənməyə yardım edir.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat

1. Əsgərov M.B. Linqvopsixologiya və ya dilin psixologiyası. Bakı: Elm və Təhsil, 2011, 308 s.
2. Гурко Е. (2015) История философии. Энциклопедия. [ГРАММАТОЛОГИЯ](http://velikanov.ru/philosophy/grammatologija.asp) <http://velikanov.ru/philosophy/grammatologija.asp>
3. Sadiqova S. B.Vahabzadə poeziyasında dil vahidlərinin semantik-informativ funksiyası // B.Vahabzadənin 90 illik yubileyinə həsr olunmuş "B.Vahabzadə və Azərbaycan filologiyasının aktual problemləri" mövzusunda beynəlxalq elmi konfransın materialları. Bakı, 2015, s. 77-81
4. Sadiqova S. Bədii mətnin linqvistik təhlili. Bakı: Nurlan, 2011, 121 s.
5. Şorlu K. Mənsəşləşmə əsərləri. Bakı: Nurlan, 2011, 366 s.

Açar sözlər: yazı, bədii mətn, səs, məna, linqvistik təhlil, fəlsəfi düşüncə

Keywords: writing, literary text, sound, meaning, linguistic analysis, philosophical thought

Ключевые слова: письмо, художественный текст, голос, значение, лингвистический анализ, философская мысль

Linqvistik təhlilin konseptual məsələləri

Xülasə

Təqdim edilən məqalə yazılı mətnlərin linqvistik təhlilinin bir sıra konseptual məsələlərinə həsr edilmişdir. Məqalədə yazılı abidələr xalqın və cəmiyyətin inkişaf tarixi, mədəni səviyyəsi ilə, sosial-kulturoloji faktorlarla əlaqəli şəkildə nəzərdən keçirilir. Bədii əsərlər də daxil olmaqla bütün yazılı nümunələr yarandığı dövürün düşüncə tərzii, dili, ictimai-siyasi mühiti və s. cəhətdən informasiya mənbəyi kimi dəyərləndirilir. Linqvistik təhlilin təsviri dilçilik aspektindən daha geniş sahələri əhatə etməsindən, onun fəlsəfə, sosial linqvistik, koqnitiv dilçilik, semiotika və s. sahələrdə əlaqəsindən bəhs olunur. Həmçinin yazı, Qrammatologiya haqqında ümumi məlumat verilir, səs və hərflər, səs və məna əlaqəsi fəlsəfi və linqvopsixoloji müstəvidə təqdim edilir. Dilin struktur-forma sistemi ilə onun kommunikativ, pragmatik rolunu vəhdətdə öyrənməyə yardım edən sahə kimi Linqvistik təhlilin dilçilikdə rolu önə çəkilir.

Conceptual issues of linguistic analysis

Summary

The presented article is devoted to a number of conceptual issues of linguistic analysis of written texts. The article examines the written monuments in connection with the history of development of the people and society, the cultural level, socio-cultural factors. All written examples, including works of art, reflect the way of thought,

language, socio-political environment, etc. of the period in which they were created is valued as a source of information. Since the descriptive linguistic analysis covers a wider field than the linguistic aspect, its philosophy, social linguistics, cognitive linguistics, semiotics, etc. is related to the fields. It also provides general information about writing, grammar, sound and letter, sound and meaning relationship in the philosophical and linguopsychological plane. The role of linguistic analysis in linguistics is emphasized as a field that helps to study the communicative, pragmatic role of language in its structural-form system.

Концептуальные вопросы лингвистического анализа

Резюме

Представленная статья посвящена ряду концептуальных вопросов лингвистического анализа письменных текстов. В статье исследуются письменные памятники в связи с историей развития народа и общества, культурным уровнем, социокультурными факторами. Все письменные примеры, включая произведения искусства, отражают образ мышления, язык, социально-политическую среду и т. д. Того периода, в который они были созданы ценится как источник информации. Поскольку описательный лингвистический анализ охватывает более широкую область, чем лингвистический аспект, его философия, социальная лингвистика, когнитивная лингвистика, семиотика и т. д. Связаны с этими областями. Он также предоставляет общую информацию о письме, грамматике, соотношения звука и буквы, звука и значения в философском и лингвopsихологическом плане. Подчеркивается роль лингвистического анализа в лингвистике как области, которая помогает изучать коммуникативную, прагматическую роль языка в его системе структурных форм.

Rəyçi: dos.S.Abbasova